

Wprowadzenie do sztucznej inteligencji – projekt (instrukcja)

Bożena Kostek

[Email: wprowadzenie_SI@multimed.org](mailto:wprowadzenie_SI@multimed.org)

Cel projektu

- Celem projektu jest przygotowanie systemu wnioskowania, wykorzystującego wybrane algorytmy sztucznej inteligencji;
- Nabycie umiejętności pogłębionej analizy danych (w tym medycznych).

Organizacja zajęć (14.04.25)

- Projekt – wprowadzenie **14.04.25r.**
- **Zajęcia** (II połowa semestru):
  - **poniedziałki, godz. 12:15-14:00/14:15-16** – (sala NE 109)

Zajęcia projektowe dla całej grupy:

~~Wprowadzenie do systemu R – dr hab. inż.. Piotr Szczuko, prof. PG (**9.05, godz. 11:15-13**)~~

~~Wprowadzenie do Pythona – mgr inż. Szymon Zaporowski (**16:05, godz. 11:15-13**)~~

Kolejne zajęcia będą zawarte wg grafiku na linku, w którym należy się dopisać do danego terminu:

https://docs.google.com/document/d/1rLWYBz0aZa_fTDb2j01MpxeYjC0KfsYPEquXv4-eQg/edit

Projekt – wytyczne ogólne

Opis zagadnienia, możliwe środowiska/języki programowania: R (WEKA, C++, Java, Python, Matlab, biblioteki)

Wprowadzenie do projektu. Cele projektu (BK)

~~Wprowadzenie do systemu R (PS)~~

Wytyczne: Wybór i zapoznanie się z wybraną bazą danych medycznych i in.; Zapoznanie się z jednostką chorobową i rodzajem danych, które opisują daną chorobę

Krytyczna analiza danych zawartych w bazie; Wstępne przygotowanie danych (np. parametryzacja, normalizacja, dyskretyzacja danych, redukcja danych wybranymi metodami, np. metoda PCA (Principle Component Analysis, metoda głównych składowych);

Projekt - wytyczne ogólne

Opis zagadnienia

Podział danych na zbiory: treningowe, walidacyjne, testowe; Wybór klasyfikatorów (systemu, środowiska) – z uzasadnieniem (środowisko, algorytmy)

Klasyfikacja zbioru testowego; Przedstawienie uzyskanych wyników; Analiza uzyskanych wyników (skuteczność – macierz pomyłek, analiza wyników walidacji krzyżowej, inne wskaźniki klasyfikacji i ich interpretację); Pokazanie dalszych kierunków rozwoju przygotowanego systemu wnioskowania (klasyfikacji danych medycznych) – krytyczna analiza uzyskanych wyników klasyfikacji;

Przygotowanie opracowania pisemnego (prezentacje .ppt)

Zadania projektowe

Projekt obejmuje:

- Wybór i zapoznanie się z wybraną bazą **danych** (w tym **medycznych**);
- Zapoznanie się z danymi; jednostką **chorobową** i rodzajem danych, które opisują daną **chorobę**;
- Zapoznanie się z publikacjami, które odnoszą się do danej bazy (w tym do *state-of-the-art*);
- Krytyczną analizę danych zawartych w bazie;

Zadania projektowe

Projekt obejmuje:

- Wstępne przygotowanie danych (np. parametryzacja, normalizacja, dyskretyzacja danych, redukcja danych wybranymi metodami, np. metoda PCA (*Principle Component Analysis*, metoda głównych składowych) – porównanie z zast. i bez zast.;
- Podział danych na zbiory: treningowe, [walidacyjne](#), testowe;
- Wybór klasyfikatorów (systemu) – z uzasadnieniem;

Zadania projektowe

Projekt obejmuje:

- Klasyfikację zbioru testowego;
- Przedstawienie uzyskanych wyników;
- Analizę uzyskanych wyników (skuteczność – macierz pomyłek, analiza wyników walidacji krzyżowej, **inne wskaźniki klasyfikacji i ich interpretację**);

Zadania projektowe

Projekt obejmuje:

- Pokazanie dalszych kierunków rozwoju przygotowanego systemu wnioskowania (klasyfikacji danych medycznych) - – krytyczna analiza uzyskanych wyników klasyfikacji;
- W sprawozdaniu pisemnym należy podać odwołania do bibliografii
- Prezentację wyników oraz przygotowanie sprawozdania z przebiegu projektu.

Analiza danych – wskaźniki jakości klasyfikacji

- TP – *True Positive* – liczba obserwacji poprawnie zaklasyfikowanych do klasy pozytywnej
- TN – *True Negative* – liczba obserwacji poprawnie zaklasyfikowanych do klasy negatywnej

Analiza danych – wskaźniki jakości klasyfikacji

- FP – *False Positive* – liczba obserwacji zaklasyfikowanych do klasy pozytywnej podczas, gdy w rzeczywistości pochodzą z klasy negatywnej
- FN – *False Negative* – liczba obserwacji zaklasyfikowanych do klasy negatywnej podczas, gdy w rzeczywistości pochodzą z klasy pozytywnej

Analiza danych – wskaźniki jakości klasyfikacji

- TPR (True Positive Rate) – określa zdolność klasyfikatora do wykrywania klasy pozytywnej (stanu patologicznego)
- $TPR = TP / (TP + FN)$
- TNR (True Negative Rate) – określa zdolność klasyfikatora do wykrywania klasy negatywnej (stanu normalnego)
- $TNR = TN / (TN + FP)$

Analiza danych – wskaźniki jakości klasyfikacji

- FPR (False Positive Rate) – określa, jak często klasyfikator popełnia błąd, klasyfikując stan normalny jako patologiczny
- $FPR = FP / (FP + TN)$
- FNR (False Negative Rate) – określa, jak często klasyfikator popełnia błąd, klasyfikując stan patologiczny jako normalny

Analiza danych – wskaźniki jakości klasyfikacji

- SE (czułość (*sensitivity*), **Recall** (*True Positive Value*)) – określa zdolność klasyfikatora do wykrywania klasy pozytywnej (stanu patologicznego)

$$SE = TP / (TP + FN)$$

- SP (specyficzność (*specificity*), *True Negative Rate*) – określa zdolność klasyfikatora do wykrywania klasy negatywnej (stanu normalnego)

$$SP = TN / (TN + FP)$$

Analiza danych – wskaźniki jakości klasyfikacji

- **Precision** (precyzja, PPV – *Postive Predictive Value*) określa, jaka część wyników wskazanych przez klasyfikator jako dodatnie jest faktycznie dodatnia

$$PPV = TP/TP+FP$$

Analiza danych – wskaźniki jakości klasyfikacji

- ACC (*Total Accuracy*) – dokładność, całkowita sprawność klasyfikatora, określa prawdopodobieństwo poprawnej klasyfikacji, czyli stosunek poprawnych klasyfikacji do wszystkich klasyfikacji

$$ACC = (TP + TN) / (TP + TN + FP + FN)$$

- Przy czym, istnieją takie zależności:

$$SE = TPR \quad 1 - SE = FNR$$

$$SP = TNR \quad 1 - SP = FPR$$

Analiza danych – wskaźniki jakości klasyfikacji

- Miara *F – measure* jest średnią ważoną precyzji (*Precision*) i rozrzutu (*Recall*). Stanowi kombinację obu miar. We wzorze została przedstawiona formuła opisująca miarę F.

$$F1\ score = 2 \frac{Precision \cdot Recall}{Precision + Recall}$$

Analiza danych – wskaźniki jakości klasyfikacji

- ROC (ang. *Receiver Operating Characteristic*) - ocena jakości klasyfikacji
- Krzywa ROC ilustruje związek pomiędzy czułością a specyficznością dla danego modelu
- Bardzo popularnym podejściem jest obliczenie pola pod krzywą ROC – AUC (*Area Under Curve*) i traktowanie go jako miarę dobroci i trafności danego modelu

Zadania projektowe – redukcja danych

- Obsługa wartości pustych (ang. *missing values*, *null values*) oraz oddalonych (ang. *outliers*) jest niezmiernie ważna w procesie redukcji wymiarowości.
- Wiele z metod redukcji wymiarowości albo w ogóle nie zadziała w obecności pustych wartości, albo otrzymane wyniki będą zniekształcone poprzez „oddalenie” danych.
- Nieuwzględnienie z kolei w analizie eksploracyjnej części danych (odrzućenie wierszy ze „niepoprawnymi” danymi) jest ze statystycznego punktu widzenia dyskusyjne.

Bazy danych (przykłady, w tym medyczne)

- [hhttps://archive-beta.ics.uci.edu/](https://archive-beta.ics.uci.edu/)
- <http://archive.ics.uci.edu/ml/datasets/Echocardiogram>
- <http://archive.ics.uci.edu/ml/datasets/Heart+Disease>
- <http://archive.ics.uci.edu/ml/datasets/Hepatitis>
- <http://archive.ics.uci.edu/ml/datasets/Liver+Disorders>
- <http://archive.ics.uci.edu/ml/datasets/Lung+Cancer>
- <http://archive.ics.uci.edu/ml/datasets/Breast+Cancer+Wisconsin+%28Diagnostic%29>
- <https://hbiostat.org/data/>

Grafik wystąpienie zawarty na linku (ponizej inf. dotyczącej seminarium):

https://docs.google.com/document/d/1lrLWYBz0aZa_fTDb2j01MpxeYjC0KfsYPEquXv4-eQg/edit

Bazy danych (przykłady, w tym medyczne)

- [hhttps://archive-beta.ics.uci.edu/](https://archive-beta.ics.uci.edu/)
- <http://archive.ics.uci.edu/ml/datasets/Echocardiogram>
- <http://archive.ics.uci.edu/ml/datasets/Heart+Disease>
- <http://archive.ics.uci.edu/ml/datasets/Hepatitis>
- <http://archive.ics.uci.edu/ml/datasets/Liver+Disorders>
- <http://archive.ics.uci.edu/ml/datasets/Lung+Cancer>
- <http://archive.ics.uci.edu/ml/datasets/Breast+Cancer+Wisconsin+%28Diagnostic%29>
- <https://hbiostat.org/data/>

Grafik zawarty na stronie:

https://docs.google.com/document/d/1lrLWYBz0aZa_fTDb2j01MpxeYjC0KfsYPEquXv4-eQg/edit

Bazy danych (przykłady, w tym medyczne)

- <https://dl.acm.org/doi/10.1145/1401890.1402012> Image, clinical, and genetic data for Alzheimer's disease (free/on request)
- <http://www.cdc.gov/brfss/> Behavioral Risk Factor Surveillance System (BRFSS)
-
- <https://www.nlm.nih.gov/hsrph.html> A large collection of data sets on various aspects of health care hosted by the NIH
-

Grafik zawarty na stronie:

https://docs.google.com/document/d/1lrLWYBz0aZa_fTDb2j01MpxeYjC0KfsYPEquXv4-eQg/edit

Prezentacje projektowe

I prezentacja powinna zawierać:

- Wybór i zapoznanie się z wybraną bazą danych (**medycznych**);
- Zapoznanie się z danymi; **jednostką chorobową** i rodzajem danych, które opisują daną **chorobę**;
- Odniesienie się do źródeł opisujących bazę oraz do *state-of-the-art*
- Wstępne przygotowanie danych (np. parametryzacja, normalizacja, dyskretyzacja danych, redukcja danych wybranymi metodami, np. metoda PCA (*Principle Component Analysis*, metoda głównych składowych));

Prezentacje projektowe

I prezentacja powinna zawierać:

- Krytyczną analizę danych zawartych w bazie;
- Wybór klasyfikatora/ów/systemu – uzasadnienie
- Odniesienia do źródeł literatury

Prezentacje projektowe

II prezentacja powinna zawierać:

- Podział danych na zbiory: treningowe, **walidacyjne**, testowe;
- Klasyfikację zbioru testowego;
- Przedstawienie uzyskanych wyników;
- Analizę uzyskanych wyników (skuteczność – macierz pomyłek, analiza wyników walidacji krzyżowej, inne wskaźniki klasyfikacji);

Prezentacje projektowe

II prezentacja powinna zawierać:

- Pokazanie dalszych (możliwych) kierunków rozwoju przygotowanego systemu wnioskowania (klasyfikacji danych medycznych) – krytyczna analiza uzyskanych wyników klasyfikacji (dane, wybór klasyfikatora, wyniki).

Dziękuję

Bożena Kostek